

Franz L. POLOCZEK
Konzern RAG Essen

PERSPEKTYWY POLSKIEGO GÓRNICTWA W ZWIĄZKU Z PRZYSTĄPIENIEM DO UNII EUROPEJSKIEJ

Przyjęcie 12 nowych państw do Unii Europejskiej spowodowało nie tylko zwiększenie powierzchni Unii o 1,1 mln km², tj. o 33 %, ale również zwiększyło liczbę obywateli Unii o 106 mln, tj. do 482 mln ludzi. W tym miejscu warto sobie uzmysłowić sytuację wyjściową nowo przyjętych państw unijnych. Pomimo znacznych różnic historycznych pomiędzy nowymi krajami Unii Europejskiej, można zauważyć pewne prawidłowości odnoszące się do rozwoju gospodarczego, szczególnie w państwach Europy środkowo-wschodniej. Planowa gospodarka socjalistyczna powodowała nadmierny wzrost przemysłu ciężkiego, jak również „administracyjne” kierowanie rozdziałem dóbr i surowców. Nadmierne zatrudnienie w przedsiębiorstwach państwowych było prawie regułą, nie mówiąc już o znacznym zanieczyszczeniu środowiska naturalnego. W momencie podjęcia działań, mających na celu integrację z Unią Europejską, kraje te rozpoczęły restrukturyzację i prywatyzację gospodarki narodowej. Polska należała do przodujących państw, jeżeli chodzi o zaawansowanie reform gospodarczych. Wspólnota obawiała się jednak następujących procesów w związku z rozszerzeniem Unii:

- olbrzymiej migracji ludności,
- dumpingowych kosztów pracy,
- zalewu rynku towarami masowymi, w tym również surowcami.

Jak do tej pory, a minęło od pamiętnej daty przyjęcia nowych państw do Unii Europejskiej już prawie pięć miesięcy, żadne tego rodzaju zjawisko nie wystąpiło, przynajmniej na masową skalę. Nowe kraje członkowskie zapewne będą nadrabiały zapóźnienia w rozwoju gospodarczym i ekologicznym. Wymagać to będzie czasu i środków finansowych, których powinna dostarczyć Unia Europejska.

Oczywiste jest, że górnictwo, energetyka i przemysł hutniczy, jako tradycyjne sektory państwowej gospodarki, będą wymagały największych zmian restrukturyzacyjnych. Zaznaczyć także należy, że spośród krajów nowo przyjętych do Unii jedynie Polska może odgrywać znaczącą rolę ze względu na wielkość swojego przemysłu wydobywczego (tabl. 1).

Tablica 1

Porównanie gospodarki surowcowej w poszczególnych nowych krajach członkowskich

Kraj	Surowce i miejsca na świecie ze względu na wielkość produkcji – liczby w nawiasach
Polska	węgiel brunatny (6), węgiel kamienny (7), srebro (7), miedź (8), cynk/ołów (10)
Republika Czeska	grafit (6), diatomit (7), węgiel brunatny (8), kaolin (9),
Słowacja	magnezyt (4), perlit (9)
Rumunia	węgiel brunatny (10), diatomit (11)
Bułgaria	węgiel brunatny (9)
Węgry	perlit (4)

Pamiętać należy, że najważniejszą pozycję we wszystkich nowych krajach Unii Europejskiej zajmuje gospodarka energetyczna. Należy stwierdzić, że wszystkie kraje Unii są zależne (choć w różnym stopniu) od dodatkowego importu surowców energetycznych. Zwłaszcza uwidacznia się to, jeśli chodzi o złoża ropy naftowej i gazu ziemnego. Dlatego szczególne znaczenie w tych krajach ma wydobywanie surowców energetycznych, takich jak węgiel kamienny i brunatny. Polska należy do najbogatszych z nowo przyjętych krajów, jeżeli chodzi o zasoby i wydobywanie tych surowców. Polska wie również prym w restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego. Dane dotyczące wielkości zredukowanego w Polsce wydobycia i zatrudnienia w górnictwie są ogólnie znane.

Analizy bazy surowcowej oraz przemian, jakie spotkały górnictwo w Polsce i w Europie, pozwalają na poczynienie następujących uwag:

1. Polska jest najpoważniejszym partnerem w Unii Europejskiej, jeżeli chodzi o węgiel kamienny, brunatny, srebro, miedź, cynk i ołów.
2. Należy liczyć się w przyszłości ze wzrostem kosztów pracy w nowych krajach UE, co również dotyczy Polski. Już dziś trzeba podjąć starania w poszukiwaniu możliwości obniżania kosztów produkcji w górnictwie poza kosztami pracy.

3. Podobieństwo warunków górnictwo-geologicznych w Zagłębiu Górn Śląskim i w Zagłębiu Ruhry, jak również całej infrastruktury, jaka znajduje się w tych dwóch Zagłębiach, nasuwa pewne skojarzenia co do przyszłego scenariusza rozwoju górnictwa węgla kamiennego w Zagłębiu Górn Śląskim.
4. Polskie górnictwo węgla kamiennego i niemieckie z uwagi na duże podobieństwa powinny w jeszcze większym zakresie współdziałać, a szczególnie po wstąpieniu Polski do UE.

LITERATURA

1. Daten der Bundesanstalt für Geowissenschaften- und Rohstoffe (BGR) in Hannover.
2. Daten des Europäischen Ausschusses für feste Brennstoffe CECSO (obecnie EURACOAL).
3. Fischer – Almanach (2001).
4. Mining Annual Review (2000).